

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2011. gada 5. aprīlī*

Lieta C-424/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Symvoulio tis Epikrateias* (Grieķija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2009. gada 29. jūnijā un kas Tiesā registrēts 2009. gada 28. oktobrī, tiesvedībā

Christina Ioanni Toki

pret

Ypourgos Ethnikis paideias kai Thriskevmaton.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*], H.N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], K. Šimans [*K. Schiemann*] (referents), Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*] un D. Švābi [*D. Šváby*], tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], E. Juhāss [*E. Juhász*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], M. Safjans [*M. Safjan*] un M. Bergere [*M. Berger*],

* Tiesvedības valoda — grieķu.

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],
sekretāre L. Hjulēta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 12. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- K. Toki [*C. Toki*] vārdā — T. Georgopuls [*T. Georgopoulos*], *dikigoros*,
- Grieķijas valdības vārdā — E. Skandalu [*E. Skandalou*], pārstāve,
- Eiropas Komisijas vārdā — G. Zavs [*G. Zavvos*] un H. Stēvlbeks [*H. Støvlbæk*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2010. gada 30. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1988. gada 21. decembra Direktīvas 89/48/EEK par vispārēju sistēmu tādu augstākās izglītības diplomu atzīšanai, ko piešķir par vismaz trīs gadu profesionālo izglītību (OV 1989,

L 19, 16. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 14. maija Direktīvu 2001/19/EK (OV L 206, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 89/48”), 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktu.

- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp K. Toki [*C. Toki*], atsevišķu Apvienotajā Karalistē iegūtu kvalifikāciju vides inženierijas jomā īpašnieci, un *Ypourgos Ethnikis paideias kai Thriskevmaton* (valsts izglītības un reliģijas lietu ministrs) par *Symvoulio Anagnorisis Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis* (Padome, kas pilnvarota atzīt augstākās izglītības diplomu profesionālo līdzvērtību) lēmumiem, ar kuriem viņai tiek liegts strādāt vides inženiera profesijā [veikt vides inženiera kvalificētu darbu] Grieķijā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

- 3 Atbilstoši Direktīvas 89/48 preambulas trešajam un ceturtajam apsvērumam ar šo direktīvu ir paredzēts ieviest vispārēju sistēmu augstākās izglītības diplomu atzīšanai, lai atvieglotu Eiropas Savienības valstu pilsoņu iespēju strādāt visās profesijās, kurās uzņemošajā dalībvalstī ir nepieciešama pēcvidusskolas izglītība, ar noteikumu, ka tiem ir tāds diploms, kas ļauj darboties attiecīgajā profesijā un kas ir izsniegts par vismaz trīs gadu studiju programmu citā dalībvalstī.

- 4 Saskaņā ar šīs direktīvas preambulas piekto un desmito apsvērumu attiecībā uz tām profesijām, kurām Eiropas Savienība nav noteikusi nepieciešamās kvalifikācijas obligāto līmeni, dalībvalstis saglabā tiesības noteikt šādu līmeni, lai garantētu to teritorijā sniegto pakalpojumu kvalitāti, un diplomu atzīšanas sistēma nav domāta, lai grozītu noteikumus, to skaitā tos, kas saistīti ar profesionālo ētiku un ko piemēro jebkurai personai, kura strādā kvalificētu darbu dalībvalsts teritorijā.

- 5 Saskaņā ar tās 2. panta pirmo daļu Direktīva 89/48 attiecas uz jebkuru dalībvalsts pilsoni, kurš vēlas veikt reglamentētu "kvalificētu darbu" citā dalībvalstī.

- 6 Saskaņā ar Direktīvas 89/48 1. panta c) apakšpunktā ietverto definīciju "reglamentēts kvalificēts darbs" ir reglamentēta profesionāla darbība vai darbību loks, ko dalībvalstī veic šajā profesijā.

- 7 Atbilstoši šīs direktīvas 1. panta d) apakšpunkta noteikumiem šīs direktīvas piemērošanas mērķiem tiek sniegta šāda definīcija:

"[...] reglamentēta profesionāla darbība: profesionāla darbība tiktāl, cik[tāl] šādas darbības sākšanai vai veikšanai, vai kādam tās veikšanas veidam dalībvalstī nosacījums tieši vai netieši saskaņā ar normatīvo un administratīvo aktu noteikumiem ir diploma esamība. Šādas darbības ir reglamentētas profesionālas darbības veidi:

— darbība ar profesionālu nosaukumu tiktāl, ciktāl saskaņā ar normatīvo un administratīvo aktu noteikumiem šādu nosaukumu drīkst izmantot tikai diploma īpašnieki,

- profesionāla darbība saistībā ar veselības aizsardzību tiktāl, ciktāl saskaņā ar valsts sociālā nodrošinājuma sistēmu atalgojums un/vai kompensācija par šādu darbību ir atkarīgi no diploma esamības.

Ja nepiemēro pirmo daļu, profesionālu darbību uzskata par reglamentētu profesionālu darbību, ja to veic tādas apvienības vai organizācijas biedri, kuras mērķis ir jo īpaši veicināt un saglabāt augstu līmeni attiecīgajā nozarē un ko šā mērķa sasniegšanai īpašā veidā atzīst dalībvalsts, un kas:

- piešķir diplomu saviem biedriem,
- nodrošina, lai tās biedri ievērotu apvienības noteiktās profesionālās ētikas normas, un
- piešķir tiem tiesības izmantot nosaukumu vai norādi vai arī gūt labumu no statusa, kas atbilst minētajam diplomam.

Pielikumā ietver neizsmeļošu to apvienību vai organizāciju sarakstu, kas, pieņemot šo direktīvu, atbilst otrās daļas nosacījumiem. Kad dalībvalsts kādai apvienībai vai organizācijai piešķir otrajā daļā minēto atzīšanu, tā informē Komisiju, kas šo informāciju publicē *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*.”

8 Direktīvas 89/48 1. panta d) apakšpunkta trešajā daļā minētajā sarakstā ir norādīta “Engineering Council” [Inženieru padome].

- 9 Šīs direktīvas mērķiem jēdziens “profesionālā pieredze” tās 1. panta e) apakšpunktā ir definēta kā “attiecīgā kvalificētā darba faktiskā un likumīga veikšana kādā dalībvalstī”.
- 10 Direktīvas 89/48 3. pantā ir paredzēts:

“Ja attiecīgajā dalībvalstī, lai sāktu vai veiktu reglamentētu kvalificētu darbu, ir vajadzīgs diploms, kompetentā iestāde nedrīkst, pamatojoties uz nepietiekamu kvalifikāciju, atteikt dalībvalsts pilsonim atļauju sākt vai veikt attiecīgo kvalificēto darbu ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi attiecas uz tās pilsoņiem:

- a) ja kandidātam ir tāds diploms, kas tiek prasīts citā dalībvalstī, lai uzņemtos vai veiktu attiecīgo kvalificēto darbu tās teritorijā, un ja šāds diploms ir ticis piešķirts dalībvalstī; vai
- b) ja kandidāts pēdējos desmit gados ir veicis attiecīgo kvalificēto darbu divus gadus ar pilnu slodzi citā dalībvalstī, kas nereglamentē šo kvalificēto darbu 1. panta c) apakšpunkta un 1. panta d) apakšpunkta pirmās daļas nozīmē, un tam ir vienas vai vairāku oficiālu kvalifikāciju apliecinājums:

— ko ir piešķirusi saskaņā ar valsts normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem norikota dalībvalsts kompetenta iestāde,

- kas apliecina, ka tā īpašnieks ir sekmīgi pabeidzis vismaz trīs gadu vai līdzvērtīga ilguma nepilna laika pēcvidusskolas programmu universitātē vai augstskolā, vai kādā citā līdzīga līmeņa mācību iestādē un, ja vajadzīgs, ka tas ir sekmīgi pabeidzis profesionālās mācības, kas ir nepieciešamas papildus pēcvidusskolas programmai, un

- saskaņā ar ko tā īpašnieks ir gatavs darbam savā profesijā.

Tomēr pirmajā daļā minēto divu gadu profesionālo pieredzi nevar prasīt, ja pieprasījuma iesniedzēja diploms vai diplomu, kas minēti šajā punktā, ir izdoti, pabeidzot reglamentētu izglītību vai mācības.

Šādus apliecinājumus pielīdzina kvalifikāciju apliecināšanai saskaņā ar pirmo daļu: jebkādu oficiālu kvalifikāciju vai jebkādu šādu oficiālu kvalifikāciju komplektu, ko piešķirusi kompetenta iestāde dalībvalstī, ja tas ir piešķirts, sekmīgi pabeidzot Kopienā apgūtas mācības, un attiecīgā dalībvalsts to atzīst par līdzvērtīgā līmenī esošu ar noteikumu, ka citām dalībvalstīm un Komisijai par šādu atzīšanu ir ticis paziņots.”

¹¹ Neņemot vērā Direktīvas 89/48 3. pantu, tās 4. pants noteiktos gadījumos, kas ir izklāstīti šajā pantā, atļauj uzņēmējai dalībvalstij pieprasīt, lai kandidāts sniegtu apliecinājumu par noteikta laikposma profesionālo pieredzi, pabeigtu adaptācijas laikposmu, kas nepārsniedz trīs gadus, vai veiktu kvalifikācijas atbilstības pārbaudi.

Valsts tiesiskais regulējums

- ¹² Direktīva 89/48 Grieķijas tiesību sistēmā ir transponēta ar Prezidenta 2000. gada 23. jūnija Dekrētu 165/2000 (*FEK A' 149/28.06.2000*, turpmāk tekstā — “Dekrēts 165/2000”), kurā grozījumi izdarīti ar Prezidenta 2001. gada 22. oktobra Dekrētu 373/2001 (*FEK A' 251*) un Prezidenta 2002. gada 23. decembra Dekrētu 385/2002 (*FEK A' 334*).
- ¹³ Dekrēta 165/2000 2. panta 3. un 4. punktā kvalificēts darbs, reglamentēta profesionālā darbība un profesionāla darbība, kas pielīdzināta reglamentētai profesionālai darbībai, ir definēti tāpat kā Direktīvā 89/48. Tomēr attiecībā uz Direktīvas 89/48 3. pantā paredzēto atzīšanas mehānismu šī dekrēta 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka, “ja Grieķijā, lai sāktu vai veiktu reglamentētu kvalificētu darbu, ir vajadzīgs 2. pantā paredzētais diploms, šī dekrēta 10. pantā paredzētā padome nedrīkst, pamatojoties uz nepietiekamu kvalifikāciju, liegt dalībvalsts pilsonim sākt vai veikt attiecīgo kvalificēto darbu ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi attiecas uz tās pilsoņiem, ja pieteicējs: [...] pēdējos desmit gadus ir veicis attiecīgo kvalificēto darbu divus gadus ar pilnu slodzi citā dalībvalstī, kas nereglamentē šo kvalificēto darbu šī dekrēta 2. panta 3. un 4. punkta nozīmē [...]”.
- ¹⁴ Tā attiecībā uz gadījumiem, kuros ir izslēgta tajā paredzētā atzīšanas mehānisma piemērošana, šis valsts noteikums atsaucas ne tikai uz Direktīvas 89/48 1. panta c) apakšpunktam atbilstošo noteikumu, bet arī uz šīs direktīvas 1. panta d) apakšpunktam atbilstošajiem noteikumiem pilnībā. Šāda formulējuma rezultātā tiek izslēgta šī atzīšanas mehānisma piemērošana, ja ieinteresētā persona ir no dalībvalsts, kurā darbu attiecīgajā profesijā reglamentē privātas organizācijas, kuras šī dalībvalsts ir atzinusi atbilstoši šīs direktīvas 1. panta d) apakšpunkta otrajai daļai.

Pamata tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

- 15 Griekijas pilsoni K. Toki ir “Bachelor of Engineering” diploms, kā arī “Master of Science” diploms vides inženierzinātņu jomā, kas iegūti Apvienotajā Karalistē attiecīgi 1997. gadā Šefildas Halamas [*Sheffield Hallam*] universitātē un 1998. gadā Portsmutas [*Portsmouth*] Universitātē. Pēdējā no minētajām 1999. gada 1. septembrī pieņēma K. Toki darbā par pētnieci. Viņa nostrādāja Civilās inženierzinātnes departamentā līdz 2002. gada 31. augustam. K. Toki veiktās darbības ietvēra ne tikai vispārēju pētniecības darbu, bet arī palīdzības sniegšanu vēl diplomu nesaņēmušiem studentiem un trešā cikla studentiem to darbā, kā arī inovatīvas atkritumu apstrādes metodes efektivitātes novērtēšanu, sadarbojoties ar privātu uzņēmumu, kas specializējies ar šo jomu saistītajās tehnoloģijās.
- 16 Apvienotajā Karalistē darbības saistībā ar inženiera kvalificēto darbu reglamentē *Engineering Council*, kas skaidri minēta Direktīvas 89/48 1. panta d) apakšpunkta trešajā daļā paredzētajā sarakstā. Nav jābūt šīs organizācijas biedram, lai varētu strādāt inženiera profesijā, bet liels skaits šīs jomas profesionāļu ir tās biedri un brīvprātīgi ievēro tās izstrādāto reglamentējumu. K. Toki pieteicās *Engineering Council* kā kandidāte, vēlāk tomēr nekļūstot par tās pilntiesīgu biedri (“Chartered Engineer”). Turklāt viņa pieteicās par biedri arī *Chartered Institution of Water and Environmental Management* kā diplomēta persona (“graduate”).
- 17 Tā kā vides inženiera profesija Grieķijā ir reglamentēta, K. Toki lūdza, lai viņai tiktu atzītas tiesības strādāt šajā profesijā, šajā ziņā pamatojoties uz kvalifikāciju un profesionālo pieredzi, ko viņa bija guvusi Apvienotajā Karalistē. Šis lūgums tika noraidīts ar *Symvoulio Anagnorisis Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis* 2005. gada 12. aprīļa lēmumu, pamatojot ar to, ka, tā kā K. Toki nav saņēmusi inženiera diplomu Apvienotajā Karalistē, jo nav pilntiesīga *Engineering Council* biedre un viņai

nav "Chartered Engineer" titula, viņa nevar atsaukties uz Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas a) apakšpunktā paredzēto atzīšanas mehānismu.

- 18 K. Toki apstrīdēja šo noraidošo lēmumu iesniedzējtiesā, norādot, ka viņas lūgums ticis prettiesiski noraidīts, pamatojoties uz Dekrēta 165/2000 noteikumiem, ar kuriem transponē Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas a) apakšpunktu, proti, uz šī dekrēta 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu, lai gan šis lūgums esot bijis jāizskata, pamatojoties uz šī dekrēta noteikumiem, ar kuriem transponē šīs direktīvas 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktu, proti, Dekrēta 165/2000 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu, ņemot vērā, ka, pirmkārt, Apvienotajā Karalistē vides inženiera kvalificētais darbs netiek reglamentēts un ka, otrkārt, K. Toki ir visi vajadzīgie kvalifikāciju apliecināšie dokumenti, kā arī trīs gadu profesionālā pieredze šajā dalībvalstī pēdējo desmit gadu laikā.
- 19 Kā uzskata iesniedzējtiesa, K. Toki lūguma atteikums atbilst ar Dekrēta 165/2000 noteikumiem izveidotajām normām, kas izslēdz, kā jau norādīts šī sprieduma 13. un 14. punktā, Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktā paredzētā atzīšanas mehānisma piemērošanu, ja izcelsmes dalībvalstī attiecīgais kvalificētais darbs tiek reglamentēts vai tiek pielīdzināts reglamentētai profesionālai darbībai šīs pašas direktīvas 1. panta d) apakšpunkta otrās daļas izpratnē.
- 20 Direktīvas 89/48 interpretācijas grūtību dēļ *Symvoulio tis Epikrateias* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [...] Direktīvas 89/48 [...] 3. panta [pirmās daļas] b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka attiecīgajā tiesību normā paredzētais atzīšanas mehānisms ir

piemērojams gadījumos, kad attiecīgā profesionālā darbība izcelsmes dalībvalstī ir reglamentēts kvalificēts darbs [šīs direktīvas] 1. panta d) apakšpunkta otrās daļas nozīmē, bet attiecīgā persona nav pilntiesīgs biedrs tādā apvienībā vai organizācijā, kas atbilst šajā normā noteiktajām prasībām?

- 2) Vai [...] Direktīvas 89/48 [...] 3. panta [pirmās daļas] b) apakšpunkta nozīmē profesionāla darbība, kas uz pilnu slodzi tiek veikta izcelsmes dalībvalstī, ietver tādu profesionālo darbību, kura tiek veikta pašnodarbinātas personas vai darbinieka statusā un attiecībā uz kuru uzņemošajā dalībvalstī ir iesniegts pieteikums, lai strādātu attiecīgajā profesijā atbilstoši [...] Direktīvai 89/48 [...], vai arī tā ietver ar šo profesionālo darbību saistītā nozarē veiktu pētniecisku darbu, kas tiek veikts organizācijā, kura principā ir bezpeļņas?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- ²¹ Kas attiecas uz Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas a) un b) apakšpunktā paredzēto divu atzīšanas mehānismu piemērošanas apjomu, Tiesa jau ir nospriedusi, ka no šī 3. panta struktūras izriet, ka principā tikai viens no šiem diviem mehānismiem var tikt piemērots konkrētā faktiskajā situācijā (2006. gada 7. septembra spriedums lietā C-149/05 *Price*, Krājums, I-7691. lpp., 36. punkts).

- 22 Pirmais iesniedzējtiesas uzdotsais jautājums attiecas uz konkrētu situāciju, kas paredzēta Direktīvas 89/48 1. panta d) apakšpunkta otrajā daļā un ir izplatīta Īrijā, kā arī Apvienotajā Karalistē, kurā attiecīgais kvalificētais darbs nav reglamentēts šī paša noteikuma pirmās daļas izpratnē izcelsmes dalībvalstī, bet praksē to bieži veic privātu apvienību vai organizāciju biedri, kuras attiecīgā dalībvalsts atzīst īpašā veidā un kuras piemēro šiem biedriem noteiktu reglamentējumu.
- 23 Šajā ziņā, aplūkojot Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas a) un b) apakšpunktu, ir skaidrs, ka tikai šīs pirmās daļas b) apakšpunktā paredzētais mehānisms var tikt piemērots kvalificētajam darbam, uz ko attiecas Direktīvas 89/48 1. panta d) apakšpunkta otrā daļa. Pirmkārt, šīs direktīvas 1. panta d) apakšpunkta otrajā daļā paredzētās apvienības vai organizācijas biedriem neapstrīdami nav diploms, "kas tiek prasīts citā dalībvalstī", lai uzsāktu kvalificēto darbu, kā tas ir prasīts šī 3. panta pirmās daļas a) apakšpunktā. Otrkārt, 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktā skaidri ir izslēgts no tā piemērošanas jomas kvalificētais darbs, kas paredzēts šī 1. panta d) apakšpunkta pirmajā daļā, bet nav izslēgts kvalificētais darbs, kas paredzēts šī noteikuma otrajā daļā un uz kuru tas attiecas pilnībā.
- 24 Lai gan ir tiesa, ka Direktīvas 89/48 1. panta d) apakšpunkta otrajā daļā ir paredzēts, ka šajā noteikumā paredzētais kvalificētais darbs tiek pielīdzināts reglamentētam kvalificētam darbam, ja to veic attiecīgas organizācijas vai apvienības biedrs, šī pielīdzināšana, kā to savu secinājumu 57. punktā norādījis ģenerālvokāts, tomēr nav pilnīga un šis kvalificētais darbs nav reglamentēts kvalificēts darbs šīs direktīvas 1. panta c) apakšpunkta izpratnē. Tādējādi lūguma iesniedzēji, šāda kvalificēta darba veicēji, pretēji tam, kas tika nospriests iepriekš minētā sprieduma lietā *Price* 45. un 47. punktā, nevar atsaukties uz tās 3. panta pirmās daļas a) apakšpunktā paredzēto atzīšanas mehānismu. Turklāt pretēji tam, kas šķietami izriet no šī sprieduma lietā *Price* 36.,

45., 46. un 48. punkta, kvalificētam darbam, uz ko attiecas Direktīvas 89/48 1. panta d) apakšpunkta otrā daļa, piemēro tās 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktā paredzēto atzišanas mehānismu.

- 25 Neatkarīgi no tā, vai K. Toki ir pilntiesīga *Engineering Council* biedre, viņas situācijā ir piemērojams tikai Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktā paredzētais atzišanas mehānisms, ņemot vērā, ka uz to neattiecas šīs direktīvas 1. panta c) apakšpunkts un d) apakšpunkta pirmā daļa.
- 26 Tādējādi uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētais atzišanas mehānisms ir piemērojams tad, ja izcelsmes dalībvalstī uz attiecīgo kvalificēto darbu attiecas šīs pašas direktīvas 1. panta d) apakšpunkta otrā daļa neatkarīgi no tā, vai ieinteresētā persona ir attiecīgās apvienības vai organizācijas pilntiesīga biedre.

Par otro jautājumu

- 27 Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, kādi ir kritēriji, kas piemērojami, lai noteiktu, vai profesionālā pieredze, uz kuru pamatojas lūguma iesniedzējs ar mērķi saņemt atļauju veikt kvalificētu darbu uzņemošajā dalībvalstī, ir jāņem vērā atbilstoši Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktam.

- 28 Šajā ziņā šīs direktīvas mērķiem Direktīvas 89/48 1. panta e) apakšpunktā profesionālā pieredze ir definēta kā “attiecīgā kvalificētā darba faktiskā un likumīga veikšana kādā dalībvalstī”.
- 29 Lai atbildētu uz otro jautājumu, pirmkārt, ir jāprecizē kvalificēta darba faktiskas veikšanas jēdziena saturs attiecībā uz Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktā paredzēto atzišanas mehānismu, otrkārt, jāpārbauda, kādos apstākļos kvalificētais darbs, ar kuru ir saistīta šī pieredze izcelsmes dalībvalstī, var tikt uzskatīts par to pašu kvalificēto darbu, kura veikšanai uzņemošajā dalībvalstī tiek prasīta atļauja.
- 30 Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktā paredzētā nosacījumā par to, ka lūguma iesniedzējs no dalībvalsts, kurā netiek reglamentēts ne kvalificētais darbs, ko viņš vēlas veikt citā dalībvalstī, ne ar to saistītā apmācība, pamato vismaz divu gadu profesionālo pieredzi, mērķis ir ļaut uzņemošajai dalībvalstij izmantot garantijas, kas līdzīgas tām, kuras pastāv, ja vai nu attiecīgais kvalificētais darbs, vai nu tā veikšanai sagatavojošā apmācība izcelsmes valstī tiek reglamentēti un ir piemērojams vai nu Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas a) apakšpunkts, vai 3. panta otrā daļa.
- 31 Ja valsts nereglamentē kvalificētu darbu, zināms pakalpojumu kvalitātes līmenis attiecīgajā profesionālajā jomā visbiežāk tiek nodrošināts ar tirgus likumiem tādā ziņā, ka tikai attiecīgās profesijas biedri, kuriem ir kompetenču līmenis, ko darba devēji vai klienti uzskata par pietiekamu, spēj veikt šo kvalificēto darbu kā darbinieki vai pašnodarbinātie paredzētajā divu gadu laika posmā uz pilnu slodzi. Prasība par šāda ilguma profesionālo pieredzi tādējādi norāda uz reālu iespēju lūguma iesniedzējam veikt attiecīgo kvalificēto darbu izcelsmes dalībvalstī.

- 32 Šo prasību savukārt nevar uzskatīt par tādu, kas attiecas uz lūguma iesniedzēja profesionālās kvalifikācijas īpašo saturu, ne arī par tādu, kas aizstāj tādus šī sprieduma 11. punktā detalizēti izklāstītos kompensācijas pasākumus, kādi ir Direktīvas 89/48 4. pantā paredzētie, kuri katrā ziņā var tikt piemēroti lūguma iesniedzējam, ja pastāv būtiskas atšķirības starp apmācību, ko tas ir saņēmis izcelsmes dalībvalstī, un to, kas parasti tiek prasīta uzņemošajā dalībvalstī.
- 33 Kas attiecas uz veidu, kādā kvalificētais darbs ir jāveic izcelsmes dalībvalstī, ir jānorāda, kā arī to savu secinājumu 70. punktā darījis ģenerālvokāts, ka, pirmkārt, Direktīvā 89/48 paredzētā atzīšanas mehānisma piemērošanas mērķiem nebūtisks ir tas, kādā organizatoriskā un reglamentējošā kārtībā lūguma iesniedzējs ir veicis savu kvalificēto darbu izcelsmes dalībvalstī, un ka, otrkārt, tas, ka viņa darba devējs šajā dalībvalstī ir bijusi bezpeļņas organizācija, neietekmē šīs direktīvas 3. panta pirmās daļas b) apakšpunkta piemērojamību. Tāpat saskaņā ar tās 2. panta pirmās daļas formulējumu tā ir piemērojama jebkuram dalībvalsts pilsonim, kurš vēlas veikt reglamentētu kvalificētu darbu “kā pašnodarbināta persona vai darbinieks” citā dalībvalstī, un nevienā šīs direktīvas noteikumā nav norādīts, ka, lai varētu ņemt vērā tādējādi gūto profesionālo pieredzi, kvalificētam darbam, ko visbiežāk veic pašnodarbinātā statusā, izcelsmes dalībvalstī jābūt veiktam drīzāk pašnodarbinātā statusā, nevis darbinieka statusā.
- 34 Turklāt, lai gan Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktā tiek prasīts, ka attiecīgais kvalificētais darbs ir veikts “ar pilnu slodzi”, un lai gan šīs pašas direktīvas 1. panta c) apakšpunktā reglamentēts kvalificēts darbs ir definēts kā “reglamentēta profesionāla darbība vai darbību loks”, kas veido šo kvalificēto darbu, tomēr nevar tikt prasīts, neriskējot pārmērīgi ierobežot šī 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktā paredzētā atzīšanas mehānisma piemērošanas apjomu, ka, lai viņa pieredzi varētu ņemt vērā, lūguma iesniedzējs sevi pilnībā un vienīgi velta visām no attiecīgā kvalificētā darba izrietošajām darbībām.

- 35 Tādējādi Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas b) apakšpunkta mērķiem būtu jāuzskata par pietiekamu, ka norādītā profesionālā pieredze darbā ar pilnu slodzi ir ietvērusi pastāvīgu un regulāru kādas profesionālās darbības, kas raksturīga attiecīgajam kvalificētajam darbam, veikšanu bez nepieciešamības aptvert visas šīs darbības.
- 36 Jautājums par to, kas ir profesionālās darbības, kas izriet no noteikta kvalificētā darba, principā ir fakta jautājums, kas valsts tiesu kontrolē ir jāizskata uzņemošās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, attiecīgā gadījumā lūdzot palīdzību no izcelsmes dalībvalsts iestādēm. Ja, kā pamata lietā, izcelsmes dalībvalstī veiktais darbs tajā nav reglamentēts kvalificētais darbs Direktīvas 89/48 1. panta d) apakšpunkta pirmās daļas izpratnē, ir jāatsaucas uz profesionālo darbību, ko parasti veic šī kvalificētā darba profesionāļi šajā pašā dalībvalstī.
- 37 Veicot šo novērtējumu, uzņemošās dalībvalsts kompetentajām iestādēm ir jāpārbauda, vai Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktā paredzēto profesionālo pieredzi galvenokārt veido praktiskā pieredze, kas ir saistīta ar attiecīgajam kvalificētajam darbam atbilstošu darba tirgu.
- 38 Šajā ziņā tādas K. Toki veiktās darbības kā vispārējs pētniecisks darbs vai palīdzības sniegšana vēl nediplomētiem studentiem un trešā cikla studentiem to darbos, kas aprakstītas šī sprieduma 15. punktā, pašas par sevi vien nevar tikt uzskatītas par vides

inženiera kvalificētā darba faktisku veikšanu un tādējādi par profesionālo pieredzi, kas jāņem vērā Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas b) apakšpunkta mērķiem.

- 39 Savukārt šāda faktiska veikšana varētu būt darbi, kas veikti sadarbībā ar kādu privātu sabiedrību, kas specializējas šķidro atkritumu apsaimniekošanas tehnoloģijās, un kuri aprakstīti šī sprieduma 15. punktā, tomēr ar nosacījumu, ka šī darbība ir veikta vismaz divus gadus pastāvīgi un regulāri, strādājot pilnu laiku, kas attiecīgā gadījumā ir jāpārbauda valsts iestādēm.
- 40 Ja būtu bijis jāsecina, ka K. Toki faktiski veikusi vides inženiera kvalificēto darbu Apvienotajā Karalistē, būtu jānosaka, vai šis kvalificētais darbs ir tāds pats kvalificētais darbs, kura veikšanai prasītāja pamata lietā lūgusi piešķirt atļauju Grieķijā. Ar Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas b) apakšpunktu izveidotā atzišanas mehānisma kontekstā uzņemošās dalībvalsts kompetentajām iestādēm ir jāpārlicinās, vai tas tā ir.
- 41 Šajā ziņā no Tiesas judikatūras izriet, ka Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas a) apakšpunktā ietvertais vārdu virknējums “attiecīgo kvalificēto darbu” ir jāsaprot kā tāds, kas attiecas uz kvalificētiem darbiem, kuri izcelsmes dalībvalstī un uzņemošajā dalībvalstī attiecībā uz tajos ietvertajām darbībām ir vai nu identiski vai analogi, vai atsevišķos gadījumos vienkārši ekvivalenti (2006. gada 19. janvāra spriedums lietā C-330/03 *Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos*, Krājums, I-801. lpp., 20. punkts). Šāda interpretācija, kā to savu secinājumu 75. punktā norādījis ģenerāladvokāts, ir derīga arī šīs direktīvas 3. panta pirmās daļas b) apakšpunkta gadījumā — noteikumam, kurā ir skaidri paredzēta “attiecīgā kvalificētā darba” veikšana.

42 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka uz otro jautājumu ir jāatbild, ka, lai Direktīvas 89/48 3. panta pirmās daļas b) apakšpunkta mērķiem varētu ņemt vērā profesionālo pieredzi, uz kuru ir atsaucies lūguma iesniedzējs ar mērķi saņemt atļauju veikt reglamentētu kvalificētu darbu uzņemošajā dalībvalstī, tai ir jāatbilst šādiem trim kritērijiem:

- norādīto pieredzi veido darbs uz pilnu slodzi vismaz divu gadu garumā pēdējo desmit gadu laikā;
- šo darbu veido pastāvīga un regulāra tādu profesionālo darbību kopuma veikšana, kas ir raksturīgas attiecīgajam kvalificētajam darbam izcelsmes dalībvalstī, bet nav nepieciešams, lai šis darbs ietvertu visas šīs darbības, un
- tas ir tāds kvalificēts darbs, kādu parasti veic izcelsmes dalībvalstī, kas attiecībā uz tajā ietvertajām darbībām atbilst tam kvalificētajam darbam, kura veikšanai tika lūgta atļauja uzņemošajā dalībvalstī.

Par tiesāšanās izdevumiem

43 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) Padomes 1988. gada 21. decembra Direktīvas 89/48/EEK par vispārēju sistēmu tādu augstākās izglītības diplomu atzīšanai, ko piešķir par vismaz trīs gadu profesionālo izglītību, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 14. maija Direktīvu 2001/19/EK, 3. panta pirmās daļas b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētais atzīšanas mehānisms ir piemērojams tad, ja izcelsmes dalībvalstī uz attiecīgo kvalificēto darbu attiecas šīs pašas direktīvas 1. panta d) apakšpunkta otrā daļa neatkarīgi no tā, vai ieinteresētā persona ir attiecīgās apvienības vai organizācijas pilntiesīga biedre;

- 2) lai Direktīvas 89/48, kas grozīta ar Direktīvu 2001/19, 3. panta pirmās daļas b) apakšpunkta mērķiem varētu ņemt vērā profesionālo pieredzi, uz kuru ir atsaucies lūguma iesniedzējs ar mērķi saņemt atļauju veikt reglamentētu kvalificētu darbu uzņēmumā dalībvalstī, tai ir jāatbilst šādiem trim kritērijiem:
 - norādīto pieredzi veido darbs uz pilnu slodzi vismaz divu gadu garumā pēdējo desmit gadu laikā;

 - šo darbu veido pastāvīga un regulāra tādu profesionālo darbību kopuma veikšana, kas ir raksturīgas attiecīgajam kvalificētajam darbam izcelsmes dalībvalstī, bet nav nepieciešams, lai šis darbs ietvertu visas šīs darbības, un

- tas ir tāds kvalificēts darbs, kādu parasti veic izcelsmes dalībvalstī, kas attiecībā uz tajā ietvertajām darbībām atbilst tam kvalificētajam darbam, kura veikšanai tika lūgta atļauja uzņemošajā dalībvalstī.

[Paraksti]